
The article considers funds reservation and management of time-by free means a higher educational institution.

Keywords: financial flows, reserve fund, time-free assets, the risks, cash flows, secondary investment portfolio, higher education institution.

УДК 338(477): 519.237

Беник Н.Г.

ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ СУДНОБУДІВНОГО-СУДНОРЕМОНТНОГО КЛАСТЕРА В УКРАЇНІ

Сьогодні питання розвитку українського суднобудування хвилюють велику кількість людей, які працюють у цій сфері, а так само небайдужих до долі однією з найбільш розвинених галузей народного господарства, що дісталася нашій державі у спадок від СРСР. Тому необхідно приділити увагу реанімації суднобудування та ремонту суден в Україні. Одним з шляхів виходу галузі з кризового стану є створення суднобудівного-судноремонтного кластера.

Ключові слова: кластер, кластерна політика, суднобудування, судноремонт.

Постановка проблеми. На жаль, сьогодні стан суднобудівної галузі в Україні дуже важкий, і говорити про сильні конкурентні позиції України як морської держави в світі недоцільно.

Географічне розташування заводів на головних судноплавних артеріях України (р. Дніпро і р. Дунай) за кращих умов функціонування галузі надасть змогу забезпечити вітчизняні судноплавні компанії суднами, оперативно вирішувати питання планових і позачергових ремонтів, а також надавати сервісні послуги по технічному обслуговуванню суден, що перебувають в експлуатації.

Отже на сьогодні гостро встає питання відродження суднобудівної, судноремонтної галузі за допомогою кластерного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вивчення кластерної теорії внесли значний внесок такі закордонні вчені як М.Портер, М. Енрайт Т. Андерссон, П. Бекатини, Е.Лімер, Т. Харріс, Д. Сольє, П.Кругман та інші. Серед російських дослідників можна зазначити роботи Ж.Мингалевої, С.Ткачевої, А.Міграняна, Е.Монастирного та інших.

В Україні на початку 21 століття та після настання кризи, яка паралізувала багато галузей економіки, постало питання необхідності створення кластерів. У зв'язку з цим з'явилися роботи дослідників в галузі кластерного розвитку в економіці – С. Гриценка, О. Кійка, В. Чередник, С. Громенкова, М. Войнаренка, С. Соколенка, В. Федоренка та інших.

Невирішена частина проблеми. За останні десять років позиції судоходних компаній України були втрачені не лише на міжнародних, а й на внутрішніх лініях. Сам же морський флот значно застарів; більшість судів вже не відповідають вимогам міжнародних конвенцій. Більше 92% вантажів, що обробляються в українських портах, транспортуються іноземними судами. Вітчизняні верфі в основному простоюють чи працюють на закордонного замовника. Тому на сьогоднішній день безліч науковців досліджують умови діяльності та проблеми розвитку суднобудування та судноремонту України.

Мета дослідження полягає обґрунтуванні доцільності створення суднобудівного-судноремонтного кластера в Україні.

Виклад основного матеріалу. Кластери все частіше розглядаються як об'єкт промислової політики нового зразка, головною метою якої є підвищення конкурентоспроможності країни, території або галузі та потужності країни в цілому.

Створення кластерів сприяють підвищенню конкурентоспроможності економіки на національному й регіональному рівнях.

Засновник теорії кластерів М. Портер вважав, що підприємства окремих галузей мають властивість концентруватися в певних регіонах країни. Він звернув увагу на те, що найбільш конкурентоспроможні фірми однієї галузі зазвичай не розкидані по різних державах, а мають властивість концентруватися, «утворювати згустки». Часто відразу кілька найбільших компаній (або навіть всі вони базуються в одній і тій же країні, а деколи і в одному єдиному її регіоні [3].

У класичному розумінні «Кластер – індустріальний комплекс, сформований на базі територіальної концентрації мереж спеціалізованих постачальників, основних виробників і споживачів, пов'язаних технологічним ланцюжком, та виступаючий альтернативою секторальному підходу.» [1].

Кластерна політика може здійснюватись на муніципальному, регіональному, національному та міжнародному рівнях. Метою кластерної політики є прискорення інноваційної динаміки, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та створення робочих місць.

Підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку є одним з найбільш актуальних для України, а кластерізація - один з шляхів розвитку економіки і підтримки її на належному рівні в системі світових господарських відносин.

Саме суднобудівна галузь, тобто її підняття на належний рівень може скласти конкуренцію провідним суднобудівним державам.

Отже метою створення кластера є підвищення конкурентоспроможності та економічного потенціалу суднобудівної галузі України за рахунок реалізації ефективної взаємодії підприємств, наукових установ та органів влади для розширення доступу до інновацій, технологій, «ноу-хау», спеціалізованих послуг та висококваліфікованих кадрів тощо.

Якщо розібратися, у нас вже існують підприємства різних галузей народного господарства, напрямків, розмірів на ринку виробництва несировинних видів продукції, але взаємини їх безсистемні і діють вони розрізнено. Навколо цих підприємств існує інфраструктура по підготовці кадрів, наука, фінансові інститути, але все це в хаотичному стані. Тому результат діяльності їх нульовий. Для того, щоб привести їх до системного взаємного співробітництва, яке дасть результативну роботу, потрібен кластерний підхід.

Формування суднобудівного-судноремонтного кластера може бути здійснено в кілька етапів (рис. 1).

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання:

- охарактеризувати поняття, сутність і види кластерів;
- розглянути структуру і оцінити ресурси кластера;
- вивчити закономірності і фактори розміщення і розвитку складових ланок кластера;
- вивчити основні проблеми, оцінити перспективи і виділити напрями розвитку кластера.

ра.

Які основні переваги надасть створення суднобудівного-судноремонтного кластера:

➤ Об'єднання різноманітних за формою власності, організаційно правовим статусом, галузевою і географічною приналежністю організацій у цілісну систему виробництва кінцевого продукту. У систему включаються всі стадії ланцюжка створення вартості товару - від видобутку сировини, розробки нововведень і підготовки відповідних кадрів до виробництва і реалізації кінцевої продукції, обслуговування її споживачів.

➤ Всі учасники кластера (компанії суднобудівної та судноремонтної галузі, наукові та освітні організації (науково-дослідницькі інститути та конструкторські бюро), органи державної влади та органи місцевого самоврядування) зберігають свою юридичну і господарську

самостійність, що не потребує створення ієрархічних органів управління, знижує адміністративні та організаційні витрати. Керівництво кластером може здійснювати рада представників виробничих, дослідних, торговельних, фінансових, транспортних та інших інфраструктурних організацій за участю споживачів, регіональних органів влади та громадськості.

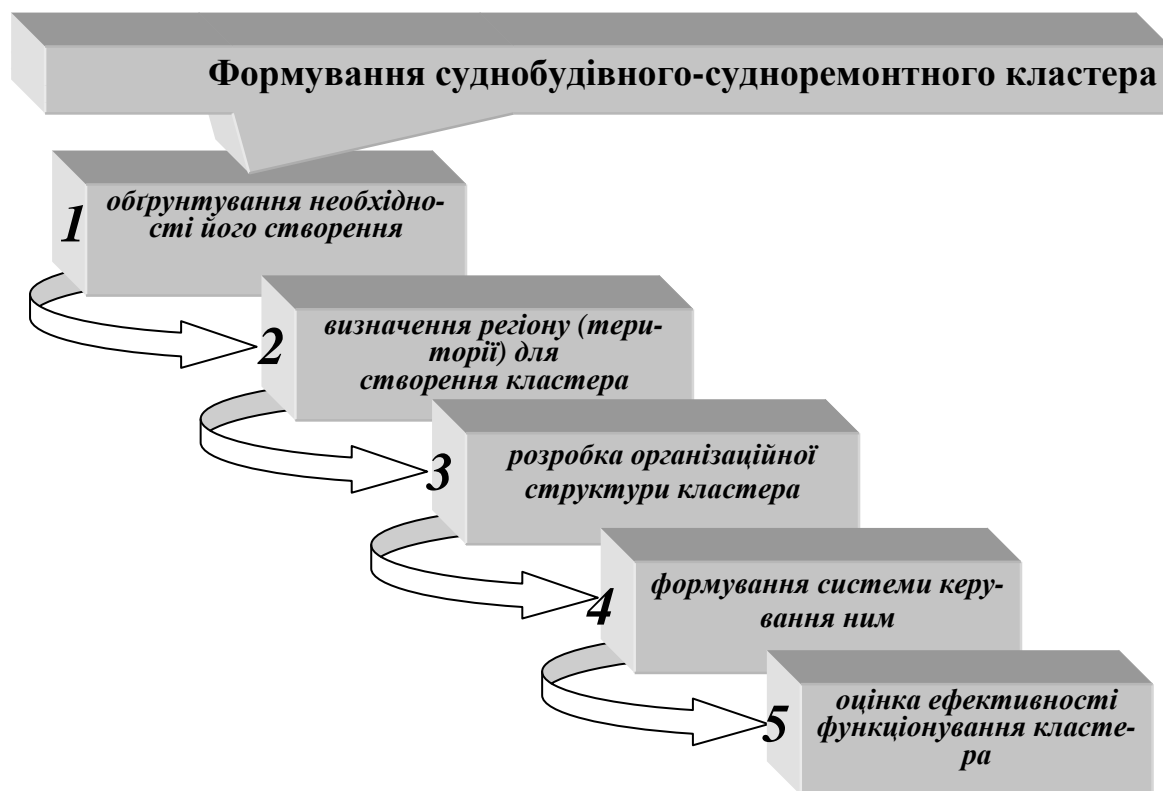

Рис. 1. Етапи формування суднобудівного-судноремонтного кластера

➤ Між учасниками кластера встановлюються не тільки ринкові, конкурентні, а й довірчі відносини співробітництва в досягненні єдиної мети на основі спільних стратегічних планів, договорів та альянсів, спільного використання брендів та інших нематеріальних активів, трансфертних цін, тощо.

➤ Державне управління кластером як сукупністю організацій та підприємств, на відміну від управління діяльністю окремих підприємств, розвиває планомірність розвитку, міжрегіональні зв'язки, дозволяє створити регіональну інноваційну та інфраструктурну систему, систему приватно-державного інвестиційно-інноваційного партнерства.

Однак, незважаючи на існуючий практичний досвід створення кластерів і наявність деяких нормативно-правових документів, роботи з багатьох напрямків реалізації кластерної політики ще не розпочато, зокрема:

➤ не створені основи науково-методичної, інформаційно-консультативної, освітньої підтримки розвитку кластерів на регіональному і галузевому рівнях;

➤ відсутній координація державних і регіональних органів управління, об'єднань підприємств з питань реалізації кластерної політики;

➤ недостатньо розроблені механізми фінансової підтримки проектів розвитку кластерів на державному та регіональному рівнях.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що впровадження суднобудівного-судноремонтного кластера є найважливішим кроком на шляху реформування та ефективного розвитку суднобудування та судноремонту, що позитивно позначиться на національній економіці, адже в умовах кластеризації економіки відбувається прискорення не тільки пріоритетних галузей економіки країни, а й регіональних галузей господарства [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Мингалева Ж., Ткачева С. Кластеры и формирование структуры региона [Текст] /Ж. Мингалева, С.Ткачева //Мировая экономика и международные отношения.- 2000. - №5. – С.97-102
2. Папковська О.Е. Формування кластерної політики у регіонах України.
3. Портер М. «Конкуренция» : Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005г. – 608с.
4. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці.- К.: Логос, 2004.- 848 с. ISBN 966-581-477-X.

Беник Н.Г.

ОБОСНОВАНИЕ ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТИ СОЗДАНИЯ СУДОСТРОИТЕЛЬНОГО-СУДОРЕМОНТНОГО КЛАСТЕРА В УКРАИНЕ

Сегодня вопросы развития украинского судостроения волнуют большое количество людей, которые работают в этой сфере, а так же неравнодушных к судьбе одной из наиболее развитых отраслей народного хозяйства, что досталась нашей стране в наследство от СССР. Поэтому необходимо уделить внимание реанимации судостроения и ремонта судов в Украине. Одним из путей выхода отрасли из кризисного состояния является создание судостроительного-судоремонтного кластера.

Ключевые слова: кластер, кластерная политика, судостроение, судоремонт.

Benik N.

SUBSTANTIATION OF EXPEDIENCY OF CREATION OF THE SHIPBUILDING AND SHIP-REPAIRING CLUSTER IN UKRAINE

Today questions of development of the Ukrainian shipbuilding concern the large number of people who work in this sphere, and also not indifferent to the destiny of one of the most developed sectors of the national economy that fell to our country in the inheritance from the USSR. Therefore, attention should be paid to the resuscitation Department of shipbuilding and ship repair in Ukraine. One of the ways for the industry out of the crisis is the creation of shipbuilding and ship-repairing of the cluster.

Keywords: cluster, cluster policy, shipbuilding, ship repair.

УДК 656.025.4

Войченко Т.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО І ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ ПРИ ЗМІШАНОМУ ПЕРЕВЕЗЕННІ ВАНТАЖІВ

Проаналізовано особливості організації перевезень в змішаному залізнично-водному сполученні і запропоновано форму взаємодії учасників перевізного процесу на основі створення управляючого транспортно-логістичного центру.

Ключові слова: мультимодальні перевезення, залізнично-водне сполучення, транспортно-логістичний центр, ефективність взаємодії.

Постановка проблеми. В умовах ринкового конкурентного середовища, дерегулювання і децентралізації економіки України рішення проблеми підвищення ефективності функціонування транспортного комплексу, забезпечення координації та взаємодії в роботі різних видів транспорту, розвитку змішаних перевезень вантажів по міжнародних транспортних коридо-